

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1

Characteristics of School Administrators in Era 4.0 that Affect Performance
Academic Administration of School Administrators in Schools under the
Office Nonthaburi Primary Education Area 1

รัชฎาภรณ์ ทิพย์กาญจนรัตน์ และ เตือนใจ ดลประสิทธิ์

Ratchadaporn Thipkanchanarat and Tuanjai Donprasit

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1. 2) ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1. และ 3) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1. เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 จำนวน 300 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_1) ทักษะดิจิทัล (X_2) และภาวะผู้นำ (X_3) เป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนได้ร้อยละ 68.7 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แสดงเป็น สมการพยากรณ์ถดถอยเชิงพหุในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\text{ได้ว่า } \hat{Z} = .362(Z_1) + .296(Z_2) + .248(Z_3)$$

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ, คุณลักษณะที่ส่งผล, ผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0

Abstract

The purposes of this research are to 1) assess the characteristics of the school administrators in the 4.0 era under the Nonthaburi Primary Educational Service Area Office 1. 2) study the level of the academic administration efficiency of the school administrators and 3) analyze the characteristics of the school administrators in the 4.0 era that affect the academic administration efficiency. This research was a quantitative methods, the research sample consisted of 300 school administrators and teachers under the Nonthaburi Primary Education Area Office 1. The research instrument was a questionnaire with the reliability coefficient of .98. The statistics used were mean, standard deviation and multiple regression.

The research found that : 1) The level of characteristics of school administrators in the 4.0 era in overall and in each aspect were rated high, 2) The academic administration efficiency of the school administrators in overall and in each aspect were rated high, 3) The analysis found that participatory

management (X_1), digital skills (X_2) and leadership (X_3) are the characteristics of school administrators in the 4.0 era that affect the academic administration efficiency by 68.7 percent at the statistical significance level of .05. The multiple regression equation in the form of a standard score. was as followed:

$$Z' = .362(Z_1) + .296(Z_2) + .248(Z_3)$$

Keywords: Academic Administration Efficiency, Characteristics That Affect, School Administrators in the 4.0 Era.

Received: 2020-06-11

Revised: 2020-07-30

Accepted: 2020-09-23

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาดำเนินการภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 และสภาพการณ์ที่เป็นแรงกดดันทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ โดยใช้กรอบและแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 และแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) บริบทของการจัดการศึกษาและผลการพัฒนาการศึกษาของไทยในช่วงปี 2552 – 2558 คุณภาพของการศึกษาพัฒนาการของเด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ปี ในช่วงปี 2553 - 2557 พบว่าเด็กแรกเกิดถึงอายุ 5 ปี มีพัฒนาการสมวัยลดลงจากร้อยละ 73.4 เป็นร้อยละ 72.8 ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญอาจมาจากการที่พ่อแม่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นผลการประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าอยู่ในระดับไม่น่าพึงพอใจ เห็นได้จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O- NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ คะแนนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางและต่ำ

โครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (Program for International Student Assessment: PISA) ซึ่งมุ่งเน้นการประเมินความสามารถของนักเรียนในการนำความรู้ด้านวิทยาศาสตร์การอ่านและคณิตศาสตร์ จากการเรียนไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตหรือสถานการณ์จริง พบว่าผลการประเมิน PISA 2015 (ปี 2558) คะแนนเฉลี่ยด้านการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ การรู้เรื่องการอ่านและการรู้เรื่องคณิตศาสตร์ของนักเรียนไทยอายุ 15 ปี ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติทุกวิชาโดยประเทศไทยอยู่ลำดับที่ 55 จาก 72 ประเทศ ซึ่งต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ และเวียดนาม ซึ่งอยู่ในลำดับที่ 1 และ 8 ตามลำดับ

ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579) ที่ประเทศไทยให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทักษะคน ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากร ที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ของประเทศที่

ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหาหลายปัญหา

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) เป้าหมายด้านผู้เรียน (Learner Aspirations) โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย ยุทธศาสตร์ที่ 6 (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579) ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลส่งผลกระทบต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา แนวการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษารอบสาม (พ.ศ.2554 -2558) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์กรมมหาชน) (สมศ.) พบว่าสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ได้รับการรับรองมาตรฐานร้อยละ 96.81 77.47 และ 79.49 ตามลำดับ หากพิจารณาสถานศึกษาที่ผ่านการรับรอง พบว่า ผลการประเมินที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เห็นได้จากผลการประเมินตัวบ่งชี้มีค่าเฉลี่ยระดับพอใช้ ในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ได้แก่ ตัวบ่งชี้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการของสถานศึกษายังไม่สามารถส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ผู้เรียนยังขาดทักษะการค้นคว้า ความคิดสร้างสรรค์ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีขนาดเล็ก (นักเรียนน้อยกว่า 120 คน) มีจำนวนมากและเพิ่มขึ้นทุกปีการบริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้น จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธี และกระบวนการการบริหารที่เหมาะสม มาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาในยุค 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทดังนี้ 1) ผู้บริหารต้องทำความรู้จักกับการเปลี่ยนแปลง (Change) 2) ผู้บริหารต้องสร้างการเปลี่ยนแปลง (Change Intervention) ด้วยการวางแผน 3) ผู้บริหารต้องเป็นตัวแทนความเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ด้วยการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 4) ผู้บริหารต้องเป็นนักปฏิรูป เป็นนักคิด นักพัฒนา 5) ผู้บริหารต้องส่งเสริมประชาธิปไตย บริหารงานแบบประชาธิปไตย 6) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประสานงานในองค์กรให้เกิดการทำงานที่ราบรื่น 7) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประนีประนอม พยายามไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา 8) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ 9) ผู้บริหารเป็นนักประชาสัมพันธ์ 10) ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหา

ผู้เขียนจึงมีความสนใจศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 และเพื่อให้ทราบว่ามีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 อะไรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 อันจะก่อประโยชน์การพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 จำนวน 300 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบขั้นตอนของทางบัณฑิตวิทยาลัยโดยการแจกและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ในการวิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

จากการวิจัยได้ผลการวิจัยดังนี้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.94) และเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยของรายด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ (\bar{X} = 3.98) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (\bar{X} = 3.97) ด้านการตัดสินใจ (\bar{X} = 3.95) ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ (\bar{X} = 3.92) และด้านทักษะดิจิทัล (\bar{X} = 3.90)

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.03) และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยของรายด้านคือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.15) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.05) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (\bar{X} = 4.04) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (\bar{X} = 4.00) ด้านการนิเทศการศึกษา (\bar{X} = 4.00) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (\bar{X} = 3.97)

3. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม (X_1) ด้านทักษะดิจิทัล (X_2) ด้านภาวะผู้นำ (X_3) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน (y) สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ได้ร้อยละ 68.7 ($R^2 = .687$) เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.029 + .307(X_1) + .239(X_2) + .215(X_3)$$

$$\hat{Z} = .362(Z_1) + .296(Z_2) + .248(Z_3)$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ ครอบคลุมใน 4 ด้านคือ หลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัด/ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนรู้ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ พบว่ามีการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานปฏิรูปด้านการเรียนรู้ในแต่ละด้านเป็นอย่างมาก หลากหลายโครงการ เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) (แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ อริยชนพล (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัด นครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 68.7 ($R^2 = .687$) ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านทักษะดิจิทัล และ ด้านภาวะผู้นำ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุในรูปคะแนนมาตรฐาน (B) เท่ากับ .362 .296 และ .248 ตามลำดับ

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 1 ทั้งในเรื่อง ผู้บริหารมีความสามารถในการจูงใจคน ผู้บริหารมอบหมายงานให้บุคลากรทำตามความรู้ความสามารถ เปิดโอกาสให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วม มีการสื่อสารข่าวสารสองทาง ซึ่งส่งผลให้ผู้ปกครองและชุมชนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่าง

แท้จริง จากผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กรกมล เพิ่มผล (2554, บทคัดย่อ) ซึ่งได้อธิบายว่าการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วม การบริหารตนเอง การตรวจสอบและถ่วงดุล มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง กับประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครู ในโรงเรียนเทศบาลทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพ และ นฤชยา นนท์ ยะโส (2556, บทคัดย่อ) วิเคราะห์ว่า การกระจายอำนาจ ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินงานได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ผู้เรียน ชุมชน และการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ

2.2 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านทักษะดิจิทัล เป็นคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เนื่องจากคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านทักษะดิจิทัลเป็นเรื่องสำคัญของการจัดการศึกษา ความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 การเปลี่ยนแปลงของบริบท เศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัล การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่น มีระบบเครือข่ายเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สนองความต้องการของผู้เรียนและผู้ให้บริการอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเยาวชนรุ่นใหม่จึงควรเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้รู้เท่าทันและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศต่อไป ซึ่งเป็นบทบาทของการศึกษาที่ต้องพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะและความรู้ในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา ชวศิริกุลทล (2557, บทคัดย่อ) พบว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนนอกระบบที่มีความต้องการพัฒนามากที่สุดคือ สมรรถนะด้านทักษะคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก และตรงกับทฤษฎีของ ทิวรัตน์ ตุ่มไทยสาคร (2559, บทคัดย่อ) ด้านการเป็นผู้นำทางการศึกษา ด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ด้านการมีผลงานที่แสดงถึงความชำนาญการในการบริหารการศึกษา ด้านการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้คนในอาเซียนต้องมีการปรับตัว จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 -2559) ที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 8 -10 โดยยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และ สร้างสมดุลการพัฒนา การพัฒนาในทุกมิติเช่นนี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องปฏิรูปการจัดการความรู้ การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ทันสมัย เพื่อเพิ่มสมรรถนะของประเทศไทยในทุกด้าน ในกระแสโลกาภิวัตน์การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมจะเป็นไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง และมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง รวมทั้งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเพิ่มประสิทธิภาพ ของระบบการจัดการความรู้ทางเทคโนโลยี และความรู้ในวิทยาการด้านต่าง ๆ ให้เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศและโครงสร้างเศรษฐกิจไทย

2.3 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านภาวะผู้นำ เป็นคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เพราะการดำเนินการเพื่อให้การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำต่อการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา โดยต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารจำต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนา

ผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดหมาย สอดคล้องกับ กรองแก้ว เต็กสงวน (2559, บทคัดย่อ) ซึ่งเห็นว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ มีค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านวิชาชีพ ด้านการบริหารจัดการ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านการพัฒนาองค์กรและบุคลากร ด้านการตัดสินใจ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านเทคโนโลยี และด้านคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับสุรศักดิ์ ทิพย์สุบรรณ (2550, บทคัดย่อ) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ แบบสนับสนุน แบบมีส่วนร่วม และแบบเน้นความสำเร็จ อยู่ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรมภาวะผู้นำแบบบงการ มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน ผู้รับผิดชอบในองค์กรจะต้องพิจารณาว่าองค์กรที่ตนรับผิดชอบอยู่นั้นเป็นองค์กรประเภทใด และจะสามารถจัดให้สมาชิกในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานได้มากน้อยเพียงไร การมีส่วนร่วมในองค์กรจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าผู้ร่วมงานไม่สนใจหรือมิได้เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม การที่จะกระตุ้นเตือนให้ผู้ได้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานเกิดความสนใจ จะต้องพยายามสร้างทัศนคติที่ถูกต้องให้แก่บุคคลเหล่านั้น การมอบหมายให้ทำตามความถนัดและความสนใจ เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ร่วมงานได้เกิดความรู้สึกกระตือรือร้นและเกิดสำนึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรความสำเร็จขององค์กร การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นจากการสร้างสถานการณ์ให้เอื้ออำนวยต่อการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาความเป็นไปได้จากสิ่งแวดล้อมในขณะนั้น

2) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านทักษะดิจิทัล ดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT (Information and Communication Technology) มาใช้การเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่างๆเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ทัศนคติต่อเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้องย่อมมีผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษา

3) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 ด้านภาวะผู้นำ การบริหารโรงเรียนจะก่อให้เกิดผลิตผล จากการที่ผู้นำสร้างบรรยากาศกระตุ้นการใช้ปัญญา แสดงตัวแบบอย่างของการปฏิบัติและค่านิยมสำคัญของโรงเรียน การสร้างวัฒนธรรมของโรงเรียน สร้างความคาดหวังสูงในการปฏิบัติงาน การเรียนรู้เป็นทีม ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน โดยยุทธวิธีและเทคนิคอย่างหลากหลายและนำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงการเรียนการสอน ใช้ทักษะการสื่อสารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การตัดสินใจ การแก้ปัญหา สร้างความเห็นร่วมกัน และแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุค 4.0 ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านทักษะดิจิทัล ด้านภาวะผู้นำ เป็นคุณลักษณะที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยที่เน้นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านทักษะดิจิทัล ด้านภาวะผู้นำ ให้ลึกซึ้งมากขึ้น

2) การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ครู และครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เท่านั้น ดังนั้น การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการวิจัยความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษาทุกสังกัดทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบความคิดเห็นในภาพรวมที่กว้างขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรกมล เพิ่มผล. (2554). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเทศบาล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กรองแก้ว เต็กสงวน. (2559). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ทิวารัตน์ ตุ่มไทยสาคร. (2559). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- นฤชยาน นนทะยะโส. (2556). *คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา*. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- นันทนา ชวศิริกุลพล. (2557). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนนอกระบบเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนารัฐกิจอุตสาหกรรมและทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- วรารณณ์ อริยธนพล. (2552). *การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- สุรศักดิ์ ทิพย์สุบรรณ. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.